

Številka: 30-2/2017/7

Datum: 23. 2. 2018

Poziv Fiskalnega sveta ob povečanju tveganj za vzdržnost javnih financ

Aktualno gospodarsko-politično dogajanje zaznamujejo pritiski, katerih uresničitev bi lahko kratkoročno, še bolj pa dolgoročno ogrozila javnofinančno stabilnost ter izgleda glede prihodnje gospodarske rasti. Fiskalni svet ponovno poziva vse deležnike, da trenutne kombinacije ugodnih gospodarskih razmer in zaključka političnega cikla ne izkoriščajo za doseganje kratkoročnih in ozko zastavljenih ciljev, ki vodijo v povečanje zadolženosti. Pri tem morata vlada in državni zbor v sedanjih ugodnih razmerah zagotoviti nadaljnjo konsolidacijo javnih financ.

Stabilne in dolgoročno vzdržne javne finance so eden nujnih pogojev gospodarskega razvoja in večje blaginje. Fiskalna politika izvaja stabilizacijsko vlogo tako, da deluje kot blažilec gospodarskih ciklov. To je treba upoštevati tudi v obdobjih hitre gospodarske rasti. S takšnim delovanjem fiskalna politika v dobrih časih ustvarja rezerve, kar je še posebej nujno, če zatečeno stanje javnih financ ni dolgoročno vzdržno. Ustvarjanje rezerv omogoča ukrepanje, ko se gospodarska rast umiri oziroma ko aktivnost upade. Logiko tovrstnega delovanja odražajo fiskalna pravila.

Stanje javnih financ v Sloveniji se po globoki gospodarski krizi postopoma izboljšuje, vendar saldo še izkazuje primanjkljaj, dolg sektorja država pa ostaja visok. Zaradi pričakovanega občutnega povečanja javnofinančnih stroškov staranja prebivalstva v prihodnjih letih bi morala fiskalna politika za zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti javnih financ v trenutno ugodnih gospodarskih razmerah zniževati visoko zadolženost oziroma ustvarjati rezerve z doseganjem javnofinančnih presežkov. Aktualno dogajanje pa ravno nasprotno zaznamujejo pritiski, uresničitev katerih bi lahko resno ogrozila kratkoročno, še bolj pa dolgoročno stabilnost javnih financ.

Ocene trenutnih zahtev zlasti po povečanju izdatkov in tudi zmanjšanju prihodkov, izražene tudi v številnih predlogih zakonskih sprememb (več kot 30 predlogov v parlamentarni obravnavi), kažejo, da bi lahko njihovo sprejetje povzročilo večja odstopanja od konsolidacije javnih financ, predvidene v proračunskih dokumentih. Zahteve bi lahko saldo sektorja država po razpoložljivih informacijah neposredno poslabšale od 150 milijonov evrov v primeru sprejetja predlogov z manjšimi predvidenimi finančnimi učinki do skoraj 900 milijonov evrov na leto (približno 2 odstotka BDP) v naslednjih nekaj letih v primeru sprejetja vseh predlogov. Fiskalni svet ocenjuje, da realizacije takšnega obsega zahtev ne bi bilo mogoče financirati brez povečanja zadolževanja. To bi lahko vodilo v vnovično povečanje zahtevane donosnosti državnih obveznic in bi dodatno zvišalo že sedaj visoke izdatke za obresti sektorja država. S tem bi se ogrozilo izvajanje trenutno načrtovanih programov, saj bi bilo treba krčiti predvidene izdatke za že sprejete namene ali povečati davčne obremenitve. Posledica bi bila srednjeročno in dolgoročno nižja gospodarska rast ter zato tudi manjša blaginja prebivalstva.

Treba se je zavedati, da trenutno visoke gospodarske rasti zaradi omejitev na ponudbeni strani ne bo mogoče vzdrževati z dodatnim povpraševanjem, ki bi sprožilo pregrevanje gospodarstva, hkrati pa bi lahko tovrstni ukrepi trajno poslabšali stanje javnih financ.

Fiskalni svet zato poziva vse deležnike, da trenutne kombinacije ugodnih gospodarskih razmer in zaključka političnega cikla ne izkoriščajo za doseganje kratkoročnih in ozko opredeljenih ciljev. Pri tem morata vlada in državni zbor v sedanjih ugodnih razmerah zagotoviti nadaljnjo konsolidacijo javnih financ. S tem bi se omogočilo nemoteno nadaljevanje ugodnih gospodarskih gibanj, trenutno ugodne razmere pa bi bile uporabljene tudi za krepitev položaja javnih financ za soočenje s slabšimi časi.